СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 121. Джёрзи Сіті, Н. Дж., субота, 25 травня 1935. VOL. XLIII. No. 121. Jersey City, N. J., Saturday, May 25, 1935. THREE CENTS

СЕНАТ ПІДДЕРЖУЄ ВЕТО ПРЕЗИДЕНТА ПРОТИ БОНУСА

ВАШИНҐТОН. — По короткій дебаті сенатори постановили несподівано великим числом голосів піддержати вето президента Рузвелта проти закона Петмена, що каже виплатити ветеранам негайно ввесь належний їм бонус.

За піддержання вета заявилися 40 голосів, проти президента 54. Хоча прихильники президента не мали більшости, то вони мали 8 голосів більше, як треба до піддержання вета, бо з огляду на те, що голосували 94 сенатори, кваліфікована більшість двох третин виносила 62. Президента піддержували 28 демократів (їх у конгресі є 69) та 12 републиканців. Через остаточні пересування голосів ветерани втратили 3 голоси.

Чи акція сенату покінчила вже раз на все кампанію за бонус, покищо ще тяжко сказати. Серед прихильників бонусу приготовляється якась інша акція, що малаб дати ветеранам готівку в руки.

ВЕЛИКА ДЕМОНСТРАЦІЯ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ.

НЮ ЙОРК. — Заходами Центральної Ради Робітничих Юній міста Ню Йорку відбулася в салі Медисон Сквер Ґарден величезна демонстрація місцевих робітничих юній Американської Федерації Праці в справі робітничого законодавства, пропонованого в конгресі.

Віче наповнило салю вщерть. Неприхильні робітникам газети рахують число приявних на 18,000 осіб. Промовляли: Ґрін, голова Американської Федерації Праці; Луис, голова майнерської юнії; Ґилмен, голова кравецької юнії; й інші.

Віче домагалося ухвалення законопроекту сенатора Вагнера про полагоджування спорів між робітниками й підприємцями та закона про 30-годинний тиждень праці. На згадку про сенатора Вагнера віче демонструвало довго своє признання для цього сенатора, котрого імя на вічу о. Коклина викликало публичні гукання.

КАРДИНАЛ ОСУДЖУЄ О. КОКЛИНА В ПРОМОВІ ПРОТИ „КРИКУНІВ" І „ГІСТЕРИКІВ".

БОСТОН (Массечусетс). — Перед річною конвенцією Массечусетського Католицького Союза Лісових Сторожів виголосив кардинал О'Конел промову, в котрій звернувся гострими словами проти римо-католицьких священиків, що розбудкують серед бідних невдоволення.

Кардинал говорив, що священик не повинен ніколи брати собі світських справ до серця так, щоб аж поводитися як гістеричний крикун. Священик, на його думку, повинен учити своїх вірних знаходити спокій і щастя, в якімнебудь положенню вони не були би.

Всі газети приймають цю промову як виразну критику політики о. Чарлза Коклина, з котрим кардинал О'Конел здавна бореться.

ШТАЙНМЕЦ ПРО СВОЄ ВБИВСТВО.

НЮ ЙОРК. — На розправі проти Джозефа Штайнмеца, вихрещеного Жида, обвинуваченого за вбивство своєї жінки та о. Джозефа Ліонарда в готелю Лицарів Колюмба, ставав самий обвинувачений як перший свідок оборони.

Обвинуваченний говорив спокійно й зрівноважено про рідні події, аж поки адвокати стали питати його за його відносини до жінки. Тут його голос став тихший і тихший, а накінець його майже не було чути. Він казав, що о. Ліонард запоїв його й жінку до безприторности та що він не знає, як він поповнив убивство.

СУДДЯ АРЕШТОВАНИЙ ЗА КРАДІЖ.

ҐВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Поліційного суддю Луиса Тейлора поставлено перед стейтового суддю як обвинуваченого за крадіж. Його пущено на волю по зложенню кавції 2,000 долярів.

Як каже прокураторія, суддя Тейлор не виплатив стейтови 1,369 долярів, котрі він зібрав як кари від рідних засуджених осіб.

ОСНОВА УНЕВАЖНЕННЯ ПОДРУЖА?

НЮ ЙОРК. — Пані Джуді О'Дей Роджерс, що була колись красунею в театрі Зигфрід Фоліс, внесла позов проти свого мужа, Гаскела Роджерса, за уневажнення подружа з ним на тій основі, що він її здурив перед подружем, представляючи себе за біржевика. Він на ділі був оператором елевейтора в будинку одної асекураційної компанії.

Вона каже теж, що він сказав їй, що зараз по горожанськім шлюбі він возьме з нею шлюб у римо-католицькій церкві, тимчасом по шлюбі показалося, що він не римо-католик, а жид.

ЗА ПОСТУП ЛЕТНИЦТВА.

ЛЕНҐЛІ ФІЛД (Верджінія). — На річній конференції інжинірів демонстровано тут незвичайно цікаву демонстрацію з царини летництва. Група летничих інжинірів зробила величезну трубу зі скла й у ній демонструвалй, як поводиться літак підчас спаду, коли його мотор перестане працювати. Поведінку літака демонстрував модель літака, на котрому відповідні механізми робили такі звороти хвостом, які звичайно летун робить підчас спаду літака.

ЖІНОЧА КАМПАНІЯ ЗА „ЧИЩЕННЯ" ФІЛЬМ.

На річній конвенції так званої „Краєвої Ради Сфедерованих Церковних Жіночих Організацій" у Рочестер, Ню Йорк, постановлено почати серед протестантів таку саму кампанію за „чищення" фільмових представлень, яку свого часу повели католицькі організації.

ПРАЦЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ НЕВІЛЬНИКІВ.

Большевицька преса оголосила дефітивний білянс коштів будови каналу імени О. Г. П. У., себто кріваві „че-ка". Канал довгий 221 км. і лучить Біле море з Балтійським морем. Большевицький уряд видав на будову 90 мілионів у золоті; на працю не видав ані одного сотика тому, що канал копали коло 100 тисяч вязнів (політичних — прим. Ред.) під примусом і наглядом Г.П.У. цілком задармо. Большевицька преса пише, що 75 тисяч вязнів замкнули за „звичайні" провини. Ці вязні скористали теж частинно з амнестії. Большевицька преса ні словечком не згадує, в яких умовинах працювали ці вязні, як віджившлялись, як ця примусова праця відбилась на їх здоровлю та про інші подробиці. Відомо, що більш-менше половина вязнів померла від пошесних недуг, голоду і виснаження.

ПОДОРОЖ „ЗАДУРНО" ЗАКОННО ДОЗВОЛЕНА.

Мешканці міста Лявенбурґ над Ельбою мають виключний привілей їздити залізницею у тій громаді на просторі 12 км. безплатно. Коли 40 літ тому вибудували залізничу лінію Берлін-Гамбурґ, що вела через князівство Лявенбурґ (тоді належало до Данії), данський король застеріг собі, щоб стародавній привілей безплатної їзди затримати.

ВЕРНУЛАСЯ ДО ЖИДІВСЬКОЇ ВІРИ.

Жидівочка Н. Калїхман з Немирова, яка перейшла на християнство, щоб вийти заму ж за місцевого столяра Голіяна, покинула чоловіка, бо подруже їх не було щасливе. Тепер вернулася до жидівської віри та замешкала в батьків.

80 ТЯЖКО РАНЕНИХ НА ВЕСІЛЛІ.

З Дельгі повідомляють, що в селі Курі, князівстві Джаепур, прийшло у звязку з одним весіллям до кріваві бійки, в якій 80 осіб зазнали тяжких ран. Причиною бійки було те, що 400 селян хотіли вжити до весільного походу коней, але місцева влада на це не згодилася. Кінна поліція виступила проти опірних селян, наслідком чого прийшло до загальної бійки, в якій взяло участь ціле село.

РОЗБІЙ У КОПАШНОВІ.

До Американця Андрія Шутака в Копашнові коло Хуста (Закарпаття) вломились у зброєні розбійники і змушували його, щоб їм дав гроші. Шутак не міг дати грошей, бо його гроші були в банку. Розбійники зачали його бити й списали колоти. На гук прибудився син Шутака у сусідній кімнаті та з сокирою в руках напав на бандитів. Бандити стріляли на молодого Шутака, але, на щастя, не вцілили. Сильно пораненого Андрія Шутака відвезли до лічниці.

ЛІНҐВІСТ ЗАБУВ НАГЛО ВСІ МОВИ.

Французькі часописи повідомляють про трагедію професора паризького університету, Емілія Вожар, одного з найвизначніших европейських лінґвістів. Вожар, що має 42 роки, опанував досі 45 ріжних мов. Недавно почав вичувати одночасно чотирі нові мови і заповів, що незабаром їх опанує. Одного ранку пробудився з дивним хаосом у голові. Як що дня, пішов до університету, щоби виголосити виклад. Наразпереконався, що не тямить ні одного слова із 45 мов, якими говорив досі плавно. Його відставили до санаторії, де лікарі ствердили, що його мозок не видержав такого великого напруження і він утратив память до мов. Навіть по французськи говорить дуже поволі і з надумою. Одначе лікарі не тратить надії, що довше лікування усуне цей сумний наслідок перевтоми.

ГРОШІ ЗІГНИЛИ В ПИВНИЦІ.

Один мешканець села Пущеь біля Чєнстохови переховував у пивниці 1,800 зл. банкнотами. Коли за якийсь час видобув гроші, переконався, що банкноти зігнили, перемінившись у папір без вартости.

СПРОНЕВІРИВ ДЕПОЗИТ СИРОТИ.

У львівськім окружнім суді відбувався розправа проти канцеліста городського суду в Мостах Великих, Станислава Кухара, за сфальшування документів і спроневіреннь. Довідавшися, що в городськім суді в Жовкві знаходиться депозит 953 зл., власність малолітної Олени Каламар, вислав до цього суду урядове письмо з домаганням видачі депозиту і підписав на ньому городського суддю Шипайла й одержану готівку спроневірив. Розправу відложено, щоб розслідити умовий стан обвинуваченого.

ДЕРЖАВНИЙ ПОХОРОН ДЛЯ ПСА.

Шіснацять священиків провадили цими днями на вічний супочинок... пса. Було це в Токіо. Пес звався Гашіко і знали його всі. Він був національним героєм. Не мав він за собою ніякого геройського подвигу ані на полі битви ані на морі. Його історія простіша, більш — коли можна так висловитись — людська. Його пан звався Гідесабуро Уено. Цей визначний лікар їздив що дня до своєї клініки залізницею; його проводив завсіди вірний пес і чекав на нього на стації. Одного дня пес чекав надремне. Його пан не прийшов більше. А всеж минали дні, місяці, роки — пес виходив точно в тій самій годині на те саме місце зустрічати свого пана. Так чекав він на нього 10 літ, аж сам раз упав нежвий на дворі. За тих 10 літ він став славний у цілій Японії. Його історія ввійшла до читанок як приклад, який треба наслідувати. Минулого року поставили йому памятник. Вдова д-ра Уено дістала в день, коли пішла звістка по краю, що вірний Гашіко не жие, тисячі квітів. Гашіка поховали в одному гробі поруч свого пана. З погляду наших европейських звичаїв, така пошана для пса — дивоглял, хоч у ньому велика, здорова, модерна нація віддавала поклін одній з найкращих людських прикмет — вірности.

СЕЛЯНИ САБОТУЮТЬ ЗАСІВИ.

Московська „Правда" з 13. квітня ц. р. помістила кореспонденцію зі Сталінґрадського краю про стан весняних засівів. Ця кореспонденція викликала велике затривоження у Москві. Кореспондент пише, що в теплі квітневі дні на полях нема колхозників. „Всі працюють у власних городах. На 250 здібних до праці членів колхозу виходять на поля до праці 40—50 осіб. Поля густо заросли хабаззям. Треба багато робітників, щоб виполоти хабаззя, але про ще ніхто не думає". Праця на полях колхозів відбувається здебільша вночі. Автор не виясніює причин цього небуденного явища. Одначе їх легко додуматись, бо селяни колхозники зосереджують свої сили коло управи невеличких приватних наділів і далі не цікавляться управою піль колхозів. З інших сторін ССС Р теж надходять вістки, що весняні засіви дуже припізнились.

НАПАД НА ДВІР.

До мешкання власника дібр у Юречковій, пов. Добромиль, Корвіна, дістатися крізь вікно від городу бандити і спліндрували кімнату, гладаючи цінних предметів. Опісля впали до кімнати, де було зібране товариство, що складалося з кількох пань, Корвіна та його кревного. Бандити з наставленими револьверами зажадали видачі готівки і дорогоцінностей. Мужчини відмовили цьому домаганню, добуваючи револьверів. Вивязалася стрілянина, серед якої бандити тяжко ранили Корвіна, а його свояка вбили. Повідомлена поліція вислала на місце нападу поліційного пса.

ГІТЛЄР СПИТЬ 4—5 ГОДИН.

Англійський публіцист Гордон Ленокс оголосив біографію Гітлєра, що містить багато подробиць з його приватного життя. Довідуємося з неї, що Гітлєр спить пересічно 4—5 годин на добу, а як треба, то й зовсім обходиться без того відпочинку. Зі всіх боків лікарі накидують йому засоби проти нервового виснаження й безсонниці, але Гітлєр їх не приймає. Недавно одержав з Японії якийсь лік, що відмолоджує й оживляє організм. Одначе Гітлєр відкинув його, мовлячи, що 4 до 5 годин сну на добу йому досить.

МАЙБУТНЯ ВІЙНА БУДЕ ВІЙНОЮ МАШИН.

Ґенерал Ґрабек у Відні виголосив сенсаційний виклад про візії майбутньої війни і заявив, що ця війна буде вестися без попереднього виповідження та що не буде робитися ніякої ріжниці між військом і цивільним населенням. Також жінки будуть приневолені взяти участь у війні, яка поправді буде війною машин, отже змоторизованих танків і змоторизованої артилерії. Війна при допомозі бацилів і газів, на думку ген. Ґрабека, не відіграє більшої ролі.

КОЛИ САМОТА ЗНУДИТЬСЯ.

Шведський моряк Карло Петерсен відкрив острівець Табар на північ від Нової Ґвінеї 40 літ тому. Він проголосив себе там королем і рішив доживати віку. Тепер, на старість, знудилось йому там жити і він продає острів, щоб переїхати на веселіше місце: до Парижа.

МОСКОВЩАТЬ І КОМУНІЗУЮТЬ НАЗВИ НА УКРАЇНІ

ЛЬВІВ. — З Москви повідомляють, що на Україні під Советами переводять широку кампанію за переназзвання міст, містечок і колхозів. Всі ті місцевости називають у честь „пролетарських вождів і революційних героїв". Серед затверджених ЦВК-ом назв дуже часто стрічається імя Калїніна. Замітне, що в нових назвах зовсім нема українських імен. Зате на всі способи примінюють імена Куйбишева, Кірова, Калїніна, Сталіна, Горького. Всі назви, що мали імя Скрипника, переназвані. Ті переназви переводять, здається, на виразні припорученння українського ЦВК-ту.

СОВЄТСЬКА ПРЕСА НЕ ДОРОСЛА ДО СВОГО ЗАВДАННЯ.

МОСКВА.—День 5-го травня оголошено „Днем преси" і з цього приводу подано деякі дані про совєтську пресу. Пересічний щоденний наклад усіх большевицьких часописів і журналів доходить до 16 і пів мілиона примірників. У порівнанні з 1913 р. це дає 1,300% звишки. Ще більшу звишку виказує продукція книжок. Між щоденниками на першому місці стоїть „Правда" з накладом двох мілионів примірників, опісля „Ізвєстія" з 1,700,000 примірників. Ці наклади не заспокоюють потреб і якби не недостача паперу, часописи друкованоб у значно більшій скількости. При тім треба брати під увагу, що Совєти мають 150 мілионів населення, та що крім комуністичної всяка інша преса недозволена. Справи стоять так, що загал совєтського громадянства, якщо хоче читати газети, мусить ставати довгими рядами на місцях, де розліплюють газети на мурах. Разом з тим совєтська телеграфічна агенція подає звіт бюра пропаганди виконного комітету компартії на тему завдання совєтської преси. Звіт стверджує, що совєтська преса не доросла до свого завдання, що нема в ній кваліфікованих пер, а відносини, які панують у редакціях, автор називає ошукуванням абонентів, за яке винуватців слід би карати буками.

РОДИНА ФРОЙДА ПОХОДИТЬ ІЗ СХІДНЬОЇ ҐАЛИЧИНИ.

ЛЬВІВ. — Науковий світ святкує тепер 80-ліття уродин голосного психольога, Зигмунта Фройда, емиритованого професора віденського університету. Він уродився на Моравії, але його родина походить з Тисьменниці в Ґаличині. Фройд звернув на себе увагу наукового світа своєю психоаналітичною методою лікування нервових недуг. Тези Фройда створили нові погляди на суть духового життя, а поглибили наукове знання його твори „Значіння сну", „Психольоґія щоденного життя", „Психольоґія маси й аналіза власного я" й інші.

Теорія Фройда мала своїх противників, які поборювали його як матеріяліста і натураліста, що всі вищі духові явища зводив до психофізичних основ. Гостро проти нього виступала школа Ганса Блїхера, що в Фройді, подібно як в Айнштайні, бачила перш усього „деструктивного жидівського духа". Одначе багато вчених годяться без застереження з теорією Фройда.

ПРОДАЖ МАЙНА НАРОДНЬОГО ДОМУ.

ЛЬВІВ. — Наставлений польською владою комісар Народного Дому у Львові, москвофіл М. Бачинський, до спілки з директором тоїж установи, Іваном Слезіком, ведуть переговори в справі продажу дому і парцелі при вулиці Зибликевича ч. 30, враз з церквою Непорочного Зачаття (донедавна монастир СС. Василіянок). Мета продажу — ратунок майна Народнього Дому, що, як відомо, наслідком несолідної кацапської господарки, толерованої польською владою, задовжений на суму понад 2 мілюни злотих. Сума, яку можуть одержати з цього продажу, не вистарчить навіть на заплачення процентів до банків за затягнені Бачинським довги. Українське громадянство дуже затрівожене цим продажем, бо українське майно може перейти в польські руки.

СОФІЇСЬКОГО СОБОРУ НЕ ЗБУРЯТЬ.

ЛОНДОН. — Англійська преса піднесла рішучий протест проти наміру совєтського уряду збурити Софіївський Собор у Києві. Тепер надійшли відомости, що Совєти залишать Софіївський Собор, але не як „церкву", а як „памятник старини". Український совнарком асигнував 135 тисяч рублів на віднову знищених частин того величавого памятника архитектури 11-го і 12-го віку. З цього видно, що Совєти таки взяли під увагу світові протести, які піднялися зприводу поголосок, що вони задумують зруйнувати Софіївський Собор у Києві.

ЗА ЩО СУДЯТЬ У ҐАЛИЧИНІ.

ДРОҐОБИЧ (Ґаличина). — Посол Михайло Вахнюк відповідає перед судом за те, що сказав на вічу, що східня Ґаличина є в польській державі. Поліції розуміє, що „держава" значить по польськи „аренда".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАКИ Й ПАКИ „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОД"

Тижневик „Нейшен" приніс в останнім числі дві кореспонденції, що ще раз порушують справу „української голоди".

Порушують її два відомі публіцисти, а саме: Вилєм Генрі Чемберлин, що колись був московським кореспондентом бостонського щоденника „Крисчен Сайенс Монитор", та Луис Фишер, московський кореспондент ріжних радикальних публікацій. Ці публицисти здавна стоять у різкім противенстві щодо поглядів на голод на Україні й виміна думок між ними заслугує на ширшу увагу.

Генрі Чемберлин почав цю дебату з того, що закинув Луисови Фишерови закривання голоду на Україні. Цього закривання допустився Фишер, як каже Чемберлин, у своїй статті в „Нейшен", зверненій проти статей Томаса Вокера в Герстових газетах. Чемберлин, видно, порівнує Вокера з Фишером, коли каже, що видумування голоду таксамо заслугує на осуд, як закривання голоду. Тут Чемберлин виймає ще раз зі свого записника три факти голоду, стверджені самими большевицькими урядовцями:

1. Президент місцевого совету в Казанській, на північнім Кавказі, признав, що у попередній (себто в 1932-гім) році в тій місцевости вмерли на 8,000 населення 850 осіб. 2. У селі Черкасах, недалеко від Білої Церкви, секретар місцевого совету сказав, що в селі з населенням 2,000 душ умерли 600 людей. У селі Жуках, на Полтавщині, кореспондент зайшов до першої селянської хати в селі й там 14-літня дівчина сказала йому, що її мати й 4 брати й сестри померли з голоду. Такі факти показують, що голод на Україні був. Далі Чемберлин заявляє, що, на його думку, цей голод був викликаний большевицьким урядом.

Про це власне питання сперечається з Чемберлином Фишер. Він думає, що за голод винуватий не самий тільки уряд, але й селяни, й то в ще більшій мірі ніж уряд. Він не вірить в обчислення Чемберлина про число жертв голоду. Він закидує брехню Чемберлинови, котрий, мовляв, каже, що Москва не дозводяє критикувати російського уряду. Одначе це все для нас тепер маловажні справи, бо з цілого писання Фишера видно, що він тепер признає, що в роках 1932 та 1933 в Росії голод був. Фишер уже не пробує доказувати, що голоду не було. Він нині пробує тільки доказувати, що й він голоду не закривав.

Коли взяти під увагу, що Фишер був одним з головних оборонців большевицького уряду, то можемо зробити висновок, що факт голоду під совєтами нині в історії вважається фактом доказаним. Доказанним треба теж признати пояснення голоду, що вважає большевицький уряд щонайменше в цій справі грубо винуватим чинником.

ЮВИЛЕЙ КОРОЛЯ ЮРІЯ V

Лондон 7. травня 1935.

Цілий цей тиждень Лондон має дуже святочний вигляд. Будинки горінають у прапорах, вулиці горою обвішані вінками, а долом залиті непроглядними масами народу. Люди веселі, жартівливі і своїм настроєм нагадують навечерю Нового Року. Але цим разом це 25-літній ювилей панування короля Юрія V.

Вчора головними вулицями, що ведуть з королівської палати Бокінгем до катедри св. Павла, відбувся врочистий похід, у якому брали участь почесні полки в дуже мальовничих одностроях, заграничний дипльоматичний корпус, премієри доміній, а далі індійські магараджі, деякі коронованні голови чужих держав, і вкінці англійська королівська родина, з королем Юрієм на чолі.

До цього ювилею приготовлялася ціла Англія і ціла Британська Імперія вже від пів року. Його завданням було вшанувати короля, а також заманіфестувати перед світом солідарність Англії і лояльність усіх британських доміній та посілостей до своєї корони.

Маніфестація була справді дуже захоплива, і то не тільки завдяки зовнішньому блескови, але також завдяки спонтанній, невимушеній любові, з якою того дня міліони людей зустрічали свого монарха. На всіх чужинців ця маніфестація справді зробила дуже глибоке враження.

Монархія в Англії ще не пережилась. Одначе монархізм в англійському розумінні не означає сліпого деспотизму, питомого Росіянам, ані заскорузлої клясократії, питомої деяким нашим „аристократичним" фелагам. У ньому міститься якраз щось цілковито протилежне. Англійський монархізм являється якраз запорукою горожанських свобід, збереження конституції та забезпечення суспільности перед усякого роду деспотизмом. Зновуж особа короля не є втіленням збірної, фізичної сили нації, тільки втіленням усіх добрих прикмет англійського горожанина. На думку загалу, їх король є і толерантний і незародзумілий і співчуваючий і солідний і любить коні, спорт; він має також невинні хиби, питомі Англійцям, але й дорогі їх серцю; коротко, він вже тими самими фібрами душі що й звичайний смертельник, тільки в кращій і досконалішій формі. Але тої кращої й досконалішої форми не завидує королеви навіть найбідніший горожанин. Зобсім навпаки. Оглядаючи зовнішній блеск королівського життя, він дізнає особистого задоволення, неначеб він сам брав у ньому участь. Бо корона, на його думку, є суттю краси його нації, а він сам є членом і частиною її.

Коли королівська валка посувалася вперед, міліони людей витали її захоплюючими окликами: Хай живе король! У їх одушевлених лицях можна було вичитати такі гадки: „Ми любимо тебе, королю, бо ти є окрасою нашого суспільного ладу, хоч його зміст спочивае в руках наших вибранців, міністрів. Ми любимо тебе, бо ти зріяся своїх прав на те, щоб нас задоволити. Ти не нарікаєш на те і не протестуєш проти цього, а несеш свій суспільний обовязок гідно і солідно. За свої труди ти не дістаєш іншої нагороди, тільки: Хай живе король!"

Вечором того дня король виголосив радіом промову, що зачиналася так: „Коли я їхав нині з палати Бокінгем до катедри св. Павла, я був дуже зворушений. Але як я можу описати те зворушення, коли бракує мені слів?"

Цілий цей тиждень до пізної ночі біля королівської палати вичікують десятки тисяч людей з надією, що король покажеться їм бодай на хвилю на балькон. Коли після довгих годин вичікувань надія починае їх опускати, тоді хтось із юрби стає на підвищення і, дирігуючи, промовляе: WE WANT OUR KING! (Ми хочемо нашого короля!). За хвилю повторяють за ним тесаме тисячі грудей. Їх голоси доходять до королівських кімнат і змушують короля появитись на короткий час на бальконі. Маси стрічають його вибухом радости. Коли король зникае, юрба починае співати: FOR HE IS JOLLY GOOD FELLOW... (Бо він добряча людина). Пізно в ночі юрба поволі розходиться домів і кождий з неї повторюе собі в серці відомий в Англії рефрен: „Там, де король є горожанином, кождий горожанин є королем".

Всі Англійці, починаючи від консерватистів і кінчаючи на крайніх соціялістах, є дуже привязані до своєї корони. Страфорд Крипс, лідер англійських крайніх соціялістів, хоч з одного боку голосить, що революція є одиноким шляхом, через який соціялісти можуть прийти в Англії до влади, то з другого боку отверто заявляе, що навіть після переведення революції соціялісти не зусували би короля, бо всетаки він є кращою запорукою горожанської свободи, ніж приміром Гітлер, Сталін чи Пілсудський.

В часі 25-літнього панування короля Юрія Британська Імперія пережила багато внутрішніх і зовнішніх потрясень. У 1911 році Англії грозили поважні внутрішні заворушення, які випливали з політичної боротьби двох парляментарних палат: послів і лордів. Завдяки інтервенції короля, який перехилився на бік народних представників, що боротьбу зльокалізовано. В 1914 році Англія замішалась у світову війну, з якої вправді вийшла побідною, зате її внутрішня економічна структкура, заграничная торговля і фінанси потерпіли тяжко. В 1927 році вибух загальний страйк, який малощо не викликав соціяльної революції. В цьому страйку король теж відограв корисну ролю посередника і своєю вирозумілістю, всесторонністю й авторитетом причинився у великій мірі до його полагодження. В 1931 Англія зійшла зі стандарду золота, що було поважно потрясло англійською фінансовою структурою, головно в її заграничних операціях. Рівночасно всі повоєнні роки були захмарені поважним числом безробітних, яке вагалося між 2—3 міліонами. Нині добробут повертається поволі назад. Число безробітних маліе, експорт зростае, підприємства виказують заробіток. Це вже з черги другий рік, у якому державний бюджет виказуе поважну надвишку.

В цьому поступі до кращого без сумніву грае велику ролю корона. Бо хоч вона не маe фактичної сили, ні безпосередніх впливів на суспільні справи, зате вона є лучником усіх заокеанських посілостей і доміній; а у відношенні до материнського краю вона є кождочасною пригадкою, що майбутність нації і надії кождого її члена зокрема є зложені в одному човні.

Е. Л.

ПЕРШОТРАВНЕВА ДЕМОНСТРАЦІЯ МОСКОВСЬКОГО МІЛІТАРИЗМУ

„Ізвестія" подають незвичайно буднічне спровадзання про перебіг першотравневих демонстрацій у СССР. Деякі подробиці того звіту не позбавлені інтересу, наприклад: „Над Червоною площею в Москві пролетіла непрогляднa зграя коло 800 літаків, над Ленінградом коло 350, над Києвом коло 300, над Мінськом коло 350, над рішними пунктами Далекого Сходу — 800".

Поминаючи відому точність московської статистики, можна всеж дуже добре зрозуміти, чому західні сусіди СССР мусять мати дуже поважні повітряні фльоти для забезпечення проти московської небезпеки.

Гідні уваги й інші цифри, не зважаючи навіть на їх вірогідність: „По московській Червоній площі пронеслися 500 танків і тенкеток, по вулицях та площах Ленінграду — коло 400, Києва — 600, Слуцька — 300, Харкова — 200, Одеси — коло 100, Житомира — 120, Винниці — 110". Звертає на себе увагу та обставина, що в Києві, значно дальше поженім від кордону ніж Ленінград, сконцентровано значно більше тяжкої технічної зброї, очевидно проти „братнього" українського народу.

В допісі з Киева між іншим пишеться: „Найстарше місто країни і наймолодша її столиця не маe ще площі, що була би в стані дати місце великі військових парад червоної армії. Вправді є вже проект такої площі на місці старої Софійської, де стоіть чавунний Богдан Хмельницький. Нема сумніву, що нова площа повстане з тою дивною швидкістю, яка є прикметою цілого сучасного зросту нової української столиці". Отже загроза для Святої Софії дуже велика. Нагадуемо з цього приводу **заклик до акції протесту** в Европі, огодошений кілька тижнів тому Українським Бюром.

Одною з найогидніших подробиць демонстрації московського мілітаризму на Україні був безперечно „величезний образ тов. Постишева, намальованого в колі дітей". Але треба нагадати московському сатрапови, що досвід старої Туреччини з яничарами був досить сумний.

У звязку з актуальністю, яку набуло питання поневолених націй СССР в Европі, „тов." Ворошилов звернувся в своій незвичайно буднічній промові започатку до пролетарів, колхозників, інжинірів і техніків, а потім до „русских", Українців, Білорусинів, Грузинів, Вірмен і багатьох, багатьох інших народів", отже відповідно до їх культури, „національної лише по формі, але пролетарської змістом".

Так виглядала першотравнева демонстрація, соціялістична формою, але деспотично-невільницька змістом.

(УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

Закликаемо всіх своїх читачів і прихильників складати пожертви на Український Дім у Празі. Музей Визвольної Боротьби України святкуе в цьому році ювилей свого першого десятиліття. Повинністю всього українського громадянства є відгукнутися на цю видатну культурну подію своїми пожертвами на Український Дім для Музею. Хто скільки може, але всі дадуть Музеєви свій ювилейний дар і тим способом візьмуть участь у великому національному святі. Пожертви посилати на адресу п. Директора Музею, проф. Д. Антоновича:

Prof. D. ANTONOVYC, PRAHA-Nusle. 245, Czechoslovakia.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЖАЛІБНІ ПРИВІТИ.

Коли недавно тому з приводу смерти маршалка Пілсудського посилали польському урядови кондоленційні телеграми преріжні представники урядів, то можемо бути певні, що неодна з тих кондоленцій була вислана не тому, що висилаючий признае Пілсудського великою людиною, а тільки тому, бо цього вимагае конвенціональність, себто принята формальність.

Нема тої конвенціональности в тих кондоленційних привітах, які висилають тепер з приводу смерти панни Джейн Адамс, що померла в вівторок у Чікаго як приватна горожанка, а не представниця великої держави. Нема фальшивих похвал у тих телеграмах навіть тоді, коли її називають найбільшою Американкою. Навіть, як її називають найбільшою жінкою світа.

„МАТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СЛУЖБИ".

Великість цеї жінки найкраще характеризуе її титул, який їй давали вчені в книжках, титул „матери громадянської служби".

Цей титул дали їй за те, що вона ціле своє дозріле життя присвятила боротьбі за поправу економічного стану мас та за справедливіший лад у краю й світі. Її вплив поширився з Шікаго на ввесь край, а далі на ввесь світ.

Недавно тому, в один ювилей панни Адамс, Ікес, секретар внутрішніх справ у кабінеті Рузвелта, величав панну Адамс словами:

„Вона є найсправжніша Американка, яку я колинебудь знав. Я не знав ні одної Американки, котра була би від неї відважніша".

І цю саму думку на тих зборах обробляли далі: жінка президента Рузвелта, визначні розбітничі провідники, славні лікарі й інші.

Так говорили визначні люди про жінку, котру за її життя нераз нападали з ріжних боків, як соціялістку, радикалку, червону, пацифістку, хоча вона не признавалася до ніякої з тих доктрин. Котру ляяно як зрадницю краю, а котрої імя одна організація, що ніби святкуе память американської революції, помістила була на листі проскрибованих.

ЯК ПАННА АДАМС СТАЛА ЗРАДНИЦЕЮ.

Зрадницею Америки проголошували панну Адамс американські патріотичні організації за те, що вона виступала публично з критикою американського виповідження війни Німеччині в 1917-тім році.

Джейн Адамс сказала тоді, що американський уряд при виповіданню війни Німеччині повинен був узяти під увагу почування Американців німецького походження.

Як відомо, ці люди були проти війни Америки з Німеччиною. Отже Адамс говорила, що президент Вилсон не повинен був виповідати війни, котрій противляться настрої важної меншости. Джейн Адамс думала, що Америка повинна вважатися представницею всіх імігрантів, що прибули до Америки, а не давати переважні настроям або культурі тих, що походять з англійського пня.

НАУКА ЖИТТЯ.

Панна Джейн Адамс відзначалася незвичайним умом. Нераз люди дивувалися, як вона його розвинула.

Коли люди приписували їй великий розум студіям в колегіях, книжках, які вона прочитала, професорам, котрим вона прислухувалася, вона заявляла, що ні колегії, ні музеї, ні катедри, ні галерії не дали їй освіти, а тільки стичність з широкими масами народу. З розмов з так званими простими людьми вчилася вона штуки життя.

В. Будзиновський.

ТУГА

(1)

В глибоких горах, далеко від села, в гибкім зворі, з усіх сторін обтулена густою ялиною, стояла літна хатчина вівчаря. Вівчар мешкав там через літо і робив овечий сир. На зиму згораяли вівці назад в село, вівчар відходив з ними, полишаючи хату під божою опікою.

Хатчина була так схована в зворі і так закрита ялиною, що й у літі не легко було догляяути її.

Вже до звора, в котрім вона стояла, тяжкий був приступ, бо при вході до нього, неначе руїни якої розваленої і розкиненої криепости, лежали кучи каміння, що поскочувалося згори. Той вхід до звора люди звяли „собачі ворота". Хто з бідою переліз сей вал з каміння і підійшов потоками догори, той зайшов на рівнішу частину звора, покриту зеленою муравою. Ідучи далі вгору, він минав густу ялину і не підозріваючи, що в тій гущі куняе хатчина.

В зимі сим звором взагалі ніхто не ходив, бо не було чого. І панське полювання не заганяло туди мисливих, бо місце було дуже невигідне і неручне.

Хто в зимі зайшов до тої хатчини, той і в білу днину був обезпечений перед людською цікавістю. Тим безпечнішими були Ілько Зіньчук і Сень Матух тепер, в ночи. Тепер і дим не годен був зрадити їх, тож вони скористали з сего.

Вищий, з блідим лицем і чорним вусиком кидав сніг до ведра, щоби його стопити на воду. Ведро і денька інша посуднна були в хаті, хоч в зимі господар не мешкав там. Щоби це возитися з посудиною сюди й назад, він її лишав у тій хаті через зиму. З сего тепер скористали припадкові комірники.

Другий з рижим вусом і лисий випатрошував серну.

Оба були обдерті так, що в день не важились би показатися між людьми. Рижий мав на собі останки грубого вовняного кафтана, той з чорними вусиками останки військового плаща, з бляшаними гузиками. На голові мав військову шапку.

— Ти, Ільку! — промовив рижий тонким гострим голосом. — Нарік великий піст зачнеться дуже скоро, бо зараз від Нового Року!

— Так? — спитав Зіньчук, докинувши до вогню обермок дрібного сучча, що сніг іскор сипнув аж до стелі.

— Так, Ільку. Мусимо дуже щадити. Се остання серна. Більше не буде, бо нема чим стріляти. Нині вже решта пороху пішла. Через твое скупство і мені прийдеться вмерти з голоду... Щоби від Жида дістати порох, треба йому принести гроші. Ти не хочеш дати.

Ілько знов докинув до вогню.

— Чи ти мене хочеш живцем спалити, що так докладаеш? — спитав рижий, Сень Матух.

— А нехай би та хата згоріла! — сказав Зіньчук, огірченим голосом. — Я був би дуже вдоволений, як би так сталося. Я хотів би вже вмерти... Або знов побачити людей.

— Ось один стоіть перед тобою, — відповів Матух і став перед Зіньчуком, широко розчепіривши ноги.

— Ще питання, чи ти взагалі рахуешся до людей.

— Що поси чоловік, ручу,— сказав Матух, кладучи руки на коліна.

— Слухай, Сеню! Як ти далі вгору худоба...

— Доповідж, доповідж! Маеш правда будо те, що ти скажеш...

— Я не хочу більше жити з тобою. Тепер, коли прийде Різдво, зійду вниз. Хочу нарешті таки ще раз... знаеш, Сеню... мене вре почути церковний дзвін.

— А мене пре до шинку. Добре, Ільку. Підемо оба разом. Та возьми з собою твою мошонку, щоби по дорозі могли тебе ограбити.

Твої жарти дуже погані. Я вже тобі казав, що останньої пятькоронівки не видам, бо се хресний дарунок мами.

Матух склав свої руки на животі і промовив ніжно й пестливо:

— Хресний таляр! Від неньки! Аж розкіш дивитися на таку побожну дитинку як ти! І невинний як ангел! Тільки те, що боішся жандарів, робить тебе ще милішим.

— А ти може не боішся, Сеню? — спитав Зіньчук і розтоплений сніг виляв з ведра до заржавілої ринки, котру поставив на вогонь.

Матух розшматкував серну на кусники і кидав під двері на лід. На питання Ілька відповів:

— Я, і боятися! Та чого? Смішне! За те, що я затаів знайдену річ? Як хто на вільнім полі знайде картоплю, або головку капусти, то зараз тровлять його поліцією, як якого злодія!

— Тиж сам розказував мені, що на залізничім дворці вкрав почтовий міх!

— Вкрав! Дурний простак! Бо я гадав, що там може бути також лист до мене. Нічого гідного я не знайшов там і міх чесно кинув на дорогу, де ноджий почтовий слуга міг знайти його.

— Тобі ліпше як мені, — сказав Ілько, всипуючи до ринки сушені гриби. — Як би мене спіймали, то мені було би капут!

— Чванько!

— Не чванько, бо то вже третий раз.

— Третий раз, кажеш?

— Так. Я вже третий раз втік.

— То ти вже двічі дав себе спіймати? Дурень!

Зіньчук мовчав і скипкою мішав гриби в кипучій воді. Матух видивився на нього і промовив:

(Далі буде).

ДО УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Чуємо нераз нарікання наших бизнесменів, що наші люди не попирають наших бизнесменів. Кажуть, що ми маємо багато преріжних підприємців, але наші люди не купують у них товарів. Себто виходить, що наші люди потребують різних товарів, наші бизнесмени мають ті річи-товари на продаж у своїх бизнесах, а наші люди не купують у них, а купують деінде, значиться, у чужих.

Якщо це так є, кажуть наші бизнесмени, то треба над цим застановитися; чому воно так є и що з тим робити?

Як хочете довідатися, чому наші люди купують у чужих бизнесменів, а не в своїх,* то спитайтеся, як можуть наші люди знати, що наш бизнесмен має на продаж, де він має свій бизнес, та по якій ціні він свої річи продає?

Коли поглянете в американську газету, то в ній побачите багато преріжних оголошень. Кождий, що має щось на продаж, подає в газету своє оголошення про те, що він має на продаж та чим відзначається його товар. Подає, по якій ціні він продає товар та де цей товар можна купити. Тесаме бачимо й у жидівських газетах.

Чому Американці й Жиди розголошують свої бизнеси в газетах? Певно, що не з любови до газет, але тому, що це приносить їм бизнес. Тому, бо люди, що читають газету, бачать у газеті оголошення й купують у бизнесах, що в газетах оголошуються. Це не значить, що кождий читач, читаючи оголошення, зараз іде купувати в тім бизнесі, що в газеті оголошується. Певно, що багато читачів не купують. Але є багато таких, що купують. Багато не купують зараз, але купують пізніше. Тому добрий бизнес оголошується в газетах постійно, щоб його покупці не забували.

Певна річ, що оголошення коштують гроші. Одначе, оголошення оплачується. Через оголошення бизнесу бизнесмен дістає стільки покупців, що й оголошення оплачуються і ще лишається зиск.

Це знають Американці з власної практики. Знають це особливо добре Жиди. Ці, котрим оголошення не поплачувалися, згодом перестали оголошуватися. Але саме тим вони собі зашкодили якнайбільше. Бо як бизнесмен оголошується, то це знак, що бизнес добрий та що оголошення поплачуються. І тому, багато бизнесменів, що цього не розуміли, потратили бизнеси.

Ті бизнесмени, що думають, що вони ощаджують, коли не дають оголошення, це кепські бизнесмени. Це люди, які ощаджують центи, а тратять доляри. Вони ще й тому кепські бизнесмени, бо вони не знають, що купці добре знають, що бизнесмен, котрий не дає оголошення, не розуміється на значінню оголошень, отже не є добрим бизнесменом, тому не заслугує собі на те, щоб у нього купувати.

Ви бачите в українських газетах оголошення деяких наших бизнесменів. Чому вони оголошуються? Певно не з любови до газет, але тому, що їм це оголошення поплачується. Чомуж не зробити так усім? Чомуж усі українські власники споживчих крамниць, ресторанів, крамниць з радіями, пральень, складів мяса, пекарень, крамниць галянтерії, обуви, замість нарікати на український загал, що їх не підпирає, не стануть оголошуватися в українській пресі? Дайте оголошення, розголосіть себе, дайте про себе знати загалови, а тоді певно не будемо мати потреби нарікати на український загал. Як розголосите себе, то наш загал вас певно піпре.

П. М.

ПРОФ. ДМИТРО АНТОНОВИЧ, ДИРЕКТОР МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

В травні цього року кінчиться перше десятиліття існування й діяльности Музею Визвольної Боротьби України. Цілий цей час на чолі Музею, як його директор і організатор, стоїть проф. Д. Антонович. Ідучи назустріч бажанню наших читачів, що у звязку з ювілеєм Музею ВБУ цікавляться чоловими керівниками цієї установи, подаємо головніші відомости про того, хто досі найбільше вклав у Музей свого духа й праці.

Проф. Д. Антонович, син визначного українського історика, Володимира Антоновича, народився у Києві 15. XI. 1877 р. По скінченні 4. київської гімназії 1895 р. він вступив на історично-фільольогічний факультет університету св. Володимира у Києві, але за рік перейшов на університетські студії до Харкова. Підчас перебування у харківському університеті молодий Антонович гаряче захопився громадською діяльністю, студентськими справами, політикою й революцією. Кілька разів його видаляли з університету за участь у студентських „розрухах" і навіть вязнили по тюрмах. Свою громадську діяльність Д. Антонович розпочав власне ще гімназистом у Києві. Початки її вяжуться з видавничою діяльністю того українського гуртка, що пізніше перетворивсь у видавництво „Вік".

У Харкові Д. Антонович разом з М. Русовом, Л. Мацієвичем і В. Камінським заснував дня 29. січня 1900 р. першу українську політичну партію т. зв. РУП. На чолі цієї Революційної Української Партії Антонович став на довший час, відаючи їй свою енергію, знання й майно. Для РУПартії він виїхав і за кордон. У Галичині й на Буковині він організує видавництво партійної літератури й налагоджує транспорт її на Україну. Він теж був і головним автором і редактором РУП-івських видань. В цю видавничу працю він вклав тоді своїх 2,500 карбованців, що їх залишила покійна мати. В 1902—1903 рр. він редагує в Чернівцях „Гасло", просидживучи в друкарні дні й ночі. В цій роботі йому значну поміч давали В. Сімович і Л. Когут. У 1903 р. в Чернівцях Антонович починає видання популярного органу партії „Селянин", а в 1905 р. в Харкові пробує видавати газету „Воля".

В 1906 р. Антонович знов виїздить на довший час за кордон. Протягом кількох років він досліджує мистецькі пам'ятки в Німеччині, Франції та в Італії. В 1911 р. кінчає університет, його працю друкують в „Университетских Известиях"; в 1912 р. Антонович викладає вже історію мистецтва в київській мистецькій школі. В 1912—1913 рр. він продовжує видавничу діяльність: під його кермою виходять два українські місячники, „Дзвін" і „Сяйво", в яких він містить і свої власні праці.

З початком революції 1917 року Антонович захоплюється революційними подіями. Він стає членом київської міської управи й багато дбає про охорону українських мистецьких пам'яток. Велику ролю відограв він при організації Української Центральної Ради. Сторонник цілковитої незалежности України, Антонович після проголошення IV. універсалу й утворення українських міністерств стає спочатку морським міністром, а пізніше міністром мистецтв. За Директорії іде до Риму як голова Української Дипльоматичної Місії. Після упадку української державности Антонович переїздить до Відня, де займається науковою працею. Тут він видає бібліографічний орган „Книга", дуже цінні спогади й бере участь в організації українського Вільного Университету, в якому й займає катедру історії мистецтва. 1921 р. проф. Антонович переїздить з Відня до Праги. Тут він видає свій курс історії українського мистецтва, книгу про український театр і цілу низку інших наукових праць. Під його проводом повстають у Празі мистецька „Студія", Історично-Фільольогічне Товариство й багато інших українських заведень, серед яких найвизначнішим є Музей Визвольної Боротьби України. Цій установі, в якій все влаштоване руками й диретора, проф. Антонович віддає всього себе. Його мрією є перенести цю українську святиню до власного музейного помешкання. Проф. Антонович цілком оптимістично задивляється на справу здійснення Українського Дому в Празі й твердо вірить у свідомість та жертвенність українського громадянства, яке спільними зусиллями таки забезпечить Музей ВБУ власним домом.

В своїй довгій і рїжноманітній праці проф. Д. Антонович мав немало тяжких хвилин і рїжних неприємностей. Але скрізь і завжди зберігав він спокій і не забував про інтереси національної справи. Глибока правда криється в словах покійного вже проф. В. Біднова, який в останніх роках був дуже близький до проф. Д. Антоновича. Проф. Біднов почув у великою енергією і працьовитістю підкреслює в Антоновича „систематичне уникання всього того, що викликає сварки й дезорганізацію, та непохитну принциповість у поєдинці. Ця додатня прикмета — каже В. Біднов — має особливу вагу на еміграції, і їй то завдячують свій розвиток і продуктивність ті організації, в яких працює Д. Антонович.

Його три невеликі, але дуже цінні книжечки: „Що бачив я в Росії" — це критика большевизму з другого політичного супроти українського народу. А вже обурення в російській суспільности викликала його студія: „Російська влада та український рух перед світовою війною", яка друкувалася в журналі „Славянский Пржеглед", річник XXII., і в 1930 вийшла окремою відбиткою. На жаль, в українській пресі якось мало про це писали. Ця студія написана на основі документів царської бюрократії, починаючи від 1863 р., коли „російська влада заборонила друкувати твори, написані українською мовою, за винятком красної літератури"... „А 1876 року вийшов розпорядок, яким утиск українських літератури ще загострився", — починає свою працю Дмитро. Далі він опубліковує меморондуми царської Академії Наук про дозвіл видрукувати евангеліє українською мовою; цікаві тут теж листи князя Константина, Плєве, які яскраво освітлюють мотиви заборони української мови навіть у Святому Письмі. З черги Славік поміщує документи за єри Столипіна: потім маємо добу першої революції 1905—1906 р.: це „поліційні документи, які перш за все є найліпшим джерелом до пізнання духа владних та адміністративних органів".

В цій частині автор подає історію українського руху, починаючи заложенням Кирило-Методійського Братства та заходами Драгоманова, Михайла Грушевського й ін. Описує положення Просвіт у рїжних повітах, навіть основання Просвіти на Кубані (де було крім централі в Катеринодарі ще 6 філій). Український рух, як свідчать документи поліції, не обмежувався Великою Україною, але поширювався по всіх землях Росії, де живуть Українці. Тому ця книжечка цінна для кожного Українця і її можна нераз використати перед чужинцями.

Славік як історик російської революції через свою здібність обективного історичного дослідника, через свій хист доброго викладача, критично ставиться до розвитку російської революції і її наслідків, оцінює всі явища й історичний процес під оглядом соціологічним і фільософічним. Він стверджує деякі здобутки, але осуджує варварство, гекатомби зайвих жертв та несправедливу національну політику СССР. Як Славік гуманіст, обожатель і пропагатор Гуса й гуситської революції в Чехії, тому недавно появились його цінні праці, що освітлюють цю добу славної історії чеського народу: „Новий світоглял на гуситство" й „Гуситська революція".

Крім того вийшли окремими книжками ще такі його праці: „Большевизм у перероджені", „Ленін" (життєпис), „Ленінова влада", „Пекарж контра Масарик" (з чеської історії). Як директор архіву, зредагував і зібрав видання мемуарних збірників: „Російська березнева та листопадова революція" і „Листи царського подружа за часів війни (світової)".

Як людина, Славік користується пошаною і любовю не тільки своїх друзів, але взагалі всіх тих, що з ним мають звязки. Про це можуть сказати і всі ті, що працюють в архівах і є йому підлеглі.

Ми, Українці, в особі д-ра Славіка маємо щирого, справедливого захисника нашої національної справи, нашого права на самостійне існування у українській культури, як рівноцінної славянської культури, зовсім своєрідної. Нераз Славікови закидали Росіяни його „українофільство", а це треба нам цінити, бо тут, як в осередку славянської культури, тут, де перебуває еліта російської інтелігенції, мати такого видатного вченого своїм прихильником є великої ваги афкт. І ми всі Українці дуже цінимо й поважаємо Шановного Ювілята і бажаємо йому ще багато літ здоровля та суспільної праці на славу свого народу і славянства. Дай, Боже, більше таких славістів.

Марія Омельченкова.

АЛЬБОМ
УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК
ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ

ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.

Видання кооперативи Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.

—: ЦІНА $1.10. :—

"SVOBODA," 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(У 50-ліття д-ра Яна Славіка).

Д-р Ян Славік — це один з тих, що добре розуміють українську справу. Він приятель українського народу, не з доброго серця, але як видатний чеський славіст, бо пильно, докладно простудіював і студіює історію славянства, зокрема історію російської революції.

Д-р Ян Славік народився 25. березня 1885 р. в м. Шлапаниці в Чехії. Закінчивши університет Карла докторатом фільософії, був кілька років асистентом Історичного Семінару, де з самого початку зосередив свої студії на історії славянства, зокрема на історії східніх Славян. Тепер д-р Славік є професором реальної гімназії і директором російського архіву при директорстві закордонних справ ЧСР, а також директором Українського Історичного Кабінету та інших еміґрантських архівів, які зорганізовані при міністерстві закордонних справ (кубанський, білоруський).

Д-р Ян Славік, як директор усіх цих архівів, має можливість, яку пильно використовує, щоби простудіювати документи і величезну літературу до великої російської революції. У висліді своїх студій д-р Славік написав і видав кілька наукових праць: „Основи царизму", „Зміст російської революції", „Росія за війни і за революції"; ще остання праця — це 1-ший розділ у праці Т. Г. Масарика „Европа й Росія" в новому виданні. Д-р Славік не обмежився тільки теоретичними студіями історії революції; він аж тричі їздив до Советської Республики і там на місці студіював життя в большевицькому раю. Найбільшу увагу звернув на життя, на культурний, соціяльний і національний стан советської України, і висліди цього стан оборонцем україньского народу. Його три невеликі, але дуже цінні книжечки: „Що бачив я в Росії" — це критика большевизму з другого політичного супроти українського народу. А вже обурення в російській суспільности викликала його студія: „Російська влада та український рух перед світовою війною", яка друкувалася в журналі „Славянски Пржеглед", річник XXII., і в 1930 вийшла окремою відбиткою. На жаль, в українській пресі якось мало про це писали. Ця студія написана на основі документів царської бюрократії, починаючи від 1863 р., коли „російська влада заборонила друкувати твори, написані українською мовою, за винятком красної літератури"... „А 1876 року вийшов розпорядок, яким утиск українських літератури ще загострився", — починає свою працю Дмитро. Далі він опубліковує меморондуми царської Академії Наук про дозвіл видрукувати евангеліє українською мовою; цікаві тут теж листи князя Константина, Плєве, які яскраво освітлюють мотиви заборони української мови навіть у Святому Письмі. З черги Славік поміщує документи за єри Столипіна: потім маємо добу першої революції 1905—1906 р.: це „поліційні документи, які перш за все є найліпшим джерелом до пізнання духа владних та адміністративних органів".

В цій частині автор подає історію українського руху, починаючи заложенням Кирило-Методійського Братства та заходами Драгоманова, Михайла Грушевського й ін. Описує положення Просвіт у рїжних повітах, навіть основання Просвіти на Кубані (де було крім централі в Катеринодарі ще 6 філій). Український рух, як свідчать документи поліції, не обмежувався Великою Україною, але поширювався по всіх землях Росії, де живуть Українці. Тому ця книжечка цінна для кожного Українця і її можна нераз використати перед чужинцями.

Славік як історик російської революції через свою здібність обективного історичного дослідника, через свій хист доброго викладача, критично ставиться до розвитку російської революції і її наслідків, оцінює всі явища й історичний процес під оглядом соціологічним і фільософічним. Він стверджує деякі здобутки, але осуджує варварство, гекатомби зайвих жертв та несправедливу національну політику СССР. Як Славік гуманіст, обожатель і пропагатор Гуса й гуситської революції в Чехії, тому недавно появились його цінні праці, що освітлюють цю добу славної історії чеського народу: „Новий світоглял на гуситство" й „Гуситська революція".

Крім того вийшли окремими книжками ще такі його праці: „Большевизм у перероджені", „Ленін" (життєпис), „Ленінова влада", „Пекарж контра Масарик" (з чеської історії). Як директор архіву, зредагував і зібрав видання мемуарних збірників: „Російська березнева та листопадова революція" і „Листи царського подружа за часів війни (світової)".

Як людина, Славік користується пошаною і любовю не тільки своїх друзів, але взагалі всіх тих, що з ним мають звязки. Про це можуть сказати і всі ті, що працюють в архівах і є йому підлеглі.

Ми, Українці, в особі д-ра Славіка маємо щирого, справедливого захисника нашої національної справи, нашого права на самостійне існування у українській культури, як рівноцінної славянської культури, зовсім своєрідної. Нераз Славікови закидали Росіяни його „українофільство", а це треба нам цінити, бо тут, як в осередку славянської культури, тут, де перебуває еліта російської інтелігенції, мати такого видатного вченого своїм прихильником є великої ваги афкт. І ми всі Українці дуже цінимо й поважаємо Шановного Ювілята і бажаємо йому ще багато літ здоровля та суспільної праці на славу свого народу і славянства. Дай, Боже, більше таких славістів.

Марія Омельченкова.

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 206 У. Н. СОЮЗА, ПОДАЄ ДО ВІДОМА, ЩО

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 30-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1935 РОКУ

буде святкувати

25-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ СВОГО ІСНУВАННЯ

Свято розпічнеться 9:30 рано ПОХОДОМ з парохіяльної галі на Блекстон вулиці. На цвинтарі буде ПОЛЕВА СЛУЖБА БОЖА і при кінці Служби Божої відправиться ПАНАХИДА, а по панахиді буде ПОСВЯЧЕННЯ товариського прапора. По скінченю церемонії розпічнеться ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ. По концерті буде СПІЛЬНА ЗАБАВА до пізної ночі. Головний реферат виголосить Д. ГАЛИЧИН, головний рек. секр. У. Н. Союза.

Комітет ювилейного свята просить усі місцеві і позамісцеві Товариства, а іменно з Вунсакет: Тов. ім. Івана Франка, від. 241; Сестр. Пречистої Діви Марії; Союз Українок ім. Ольги Кобилянської; Клюб Хлопців; Клюб Танцюристів; Клюб Дівчат; Спивацький Кружок Боян і Української Банду.Мемвів, Р. Ай.: Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181; Сентрал Фалс, Р. Ай.: Тов. ім. Івана Франка, від. 93; Кромптон, Р. Ай.: Тов. Запорозька Січ, від. 246; Правіденс, Р. Ай., Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73; Правіденс, Р. Ай., Тов. Любов, від. 177; Бостон, Масс.: Тов. Дружина Князя Данила, від. 238; Тов. ім. М. Грушевського, від. 374; Голівок, Масс., Тов. ім. Івана Франка, від. 52; Тонтон, Масс.: Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, прибути до нас на те ювилейне свято і взяти участь і звеличати то ювилейне свято на честь українському народови. — Вразі непогоди та вся програма відбудеться в церкві і на гали церковній.

121

За Комітет Тов. Запорозької Січи: **Іван Паньків.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Виклад О. Арихипенка в університеті.

Засилаю Редакції витинок із "Los Angeles Times," у якім обговорено обширно виклад О. Архипенка, а заразом подаю дещо й від себе.

В середу, дня 8-го травня б. р., в Каліфорнійськім університеті в Лос Енджелес відбувся виклад нашого славного мистця-різьбаря, Олександра Архипенка.

Підписаний мав щастя бути на тім викладі та й любувався такою рідкою у цих сторонах подією. Це справді перший раз не лише в цім місті, але й мабуть у цілій західній Америці, що геніяльний Українець викладає в американськім університеті.

Велика саля була заповнена студентством і гостями. Тиша. Лиш чути приємний, густий, оксамітний голос нашого мистця, що бренить у повітрі. Глибокі його думки незамітно завойовують авдиторію. Відчувається, що це говорить геній-Українець.

Між іншим згадує він і про початки своїх студій мистецтва. І зазначує, що студіював теж "in my native city of Kiev, the capital of Ukraine"... Ах, як любо було Українцеви це слухати!

Тисячі думок зароїлися в голові. І солодкі і гіркі. І гордість і болюче почуття сорому. Хочеться гордитись нашими багатствами, а сором палить, що Україна все ще в неволі, що вороги плюндрують її безкарно.

І цілі зперед очей авдиторія. В душі кипить протест, а одночасно росте й бажання визволити її з біди. А всеожиляюча віра в світлу будучність України зміцняє бажання жити й працювати на визволення і славу України.

На цім переживанню застає мене й кінець викладу. Протискаюся до Архипенка. Обступили його професори й студенство. Ледви через які пів години дотиснувся я до нього. Він заклопотано радий і хотів би більше часу мені вділити, та студентство не дає. От коли йому вдалося дістати катедру мистецтва в цім університеті!

Іван Орлик.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за скорє виплачення мені посмертного в сумі $1,000 по моїм чоловіку Григорію Бойкевич, який був членом тов. Запорозької Січи, 371 від. У. Н. Союза, а який помер 5. травня на дихавицю, яка то недуга мучила його кільканадцять років і в якій У. Н. Союз приходив з матеріяльною допомогою в прикрих хвилях. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів в приєднуванню нових членів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Йосифина Бойкевич, вдова,
Петро, Іванна, Олена, діти.

РОШІ

ДО КРАЮ ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛАРАХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ на всі лінії до краю і з краю до Америки. Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.

ПРОДАЄМО І ВИМІНЮЄМО доми і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей. В кождій справі просимо кождого Українця в Америці удаватися в повищих справах до свого українського бюра котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:

ANTHONY D. PASHUCK
322 NORTH 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

НА СВЯТА! НЕДІЛІ! ДО РОБОТИ!
ДЛЯ МУЖЧИН, ЖІНОК І ДІТЕЙ
Маємо на складі дуже добрі і по дуже приступній ціні

ЧЕРЕВИКИ

роблені зі шкіри. Хто нам докаже, що наші черевики є зроблені з папендеклю, тому дамо 5 долярів і пару нових черевиків нагороди. Зайдіть та переконайтеся, а не пожалуєте.

JOHN THE SHOEMAN
О. Шаровський і Г. Любянецький, властителі,
48 — 9th AVENUE (Near 14th Street) NEW YORK, N. Y.
WAtkins 9-0626

Висилаємо також і на провінцію. Дотепер ми висилали сотні пар і люди дуже вдоволені. Пишіть яких вам потрібно: до роботи чи на свято, жовті чи чорні.

Увага: Нюйорчани можуть доїхати до нашого склепу за 10 центів. Приходіть до нас за черевиками. Переконаєтеся, що зощадите грош.

На похорон.

—Кумо, а хто це помер?

—Та ось той небіщик, що його несуть на марах!

ІДЬТЕ
З ВЕЛИКОЮ ЩОРІЧНОЮ
ПРОГУЛЬКОЮ
до
РІДНОГО КРАЮ
ЧЕРЕЗ ШЕРБУРГ І ПАРИЖ
СКОРО І ДЕШЕВО
ВИГІДНО й БЕЗПЕЧНО
2-гим найбільшим кораблем у світі
BERENGARIA
52,100 тон містоти
ДНЯ 5. ЛИПНЯ
o
Провідницею цеї прогульки буде
п. КАРОЛЬ ФРУТОН
завідатель українсько-польського відділу.
o
КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ НА РАТИ
НА КЮНАРД ГВАЯТ СТАР
ПЛЯН ВИПЛАТИ
o
По інформації голоситься або пишіть до агентів лінії
CUNARD WHITE STAR
LIMITED
26 Broadway, New York, N. Y.

КОЛИ МАЄТЕ НАПАДИ ЗАВОРОТУ СТРИМАЙТЕ ІХ СРЕДСТВОМ NUGA-TONE

Отруйна матерія, яка нагромаджується в системі з причини тихих недоїдків, рушія рядке зарядки хороби в системі, ослаблює органи, й спричинює напади заворотів болі голови, і т. д.

НУГА-ТОН вигнає такі отруйні матерії геть з системи. І мільони мужчин і жінок які відзискали своє здоровля й силу при помочі сего чудового средства. Коли ви чуєтеся вичерпані або заборчиві, то не за недбайте спробувати NUGA-TONE.

Домагайтеся правдивого НУГА-ТОН бо продають у всіх первородних аптиках

На запір беріть — УГА-СОЛ — ідеальне Средство на розвільнення. 50ц.

САМЕ ТЕПЕР ГРАЮТЬ!
ПО УКРАЇНСЬКИ ГОВОРЯТЬ!
Найкращий досі образ, зроблений на Україні!
„ЖИТТЯ НА УКРАЇНІ"
Величні види — Українські народні танці і співи — Обжинки: праця і забава.
Також: Епічний образ пригод „Челюскіна" на півночі
„АРКТИЧНІ ГЕРОЇ"
повний кіновий документ славної світової виправи і виратування 105 людей на ледових кригах.
CAMEO
THEATRE
42nd ST. and BROADWAY
NEW YORK CITY

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою поміччю у моїй недузі. Бажаю якнайкращого успіху нашій організації. Також дякую урядникам тов. Дністер, відділ 361 У. Н. Союза, за їх труд.

Петро Левків.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

При забаві, яку влаштовано з нагоди Дня Матері в п. Сергія Вінярського, зібрано $5, які вислано через Обєднання на Рідну Школу. Жертвували по $1: Сергій Вінярський, Ілько Федчишин, Михайло Ганьошин, Анастасія Редькова, Іван Габрилович.

Гість.

СЕЙНТ КЛЕР, ПА.

Писанка на Рідну Школу.

Дня 5. травня відбулося спільне свячене громади, що згуртована біля укр. греко-кат. церкви св. І. Хрестителя. Простора галя була виповнена вщерть публикою. Приграваля орхестра братів Королів. Були теж промови. Гром. А. Прус спімнув за положення Рідної Школи під польським ярмом, а місцевий парох о. М. Паздрій розповів про положення нашого народу під окупантами. З бесід виходило, що край наш впрядні в ярмі, але його воскресення вже недалеке. Збірковий на Рідну Школу занялись І. Огарик і С. Данильчук. Зібрано $11.50 і вислано до краю через Обєднання. Думаємо, що за нашим слідом підуть і наші околичні громади, що більші від нас, але в жертвенности на рідний край стоять позаду. Жертвували по $1: о. М. Паздрій, А. Прус, І. Юринко,; по 50 ц.: У. Копач, А. Драбушенко, Н. Мицишин, В. Гирча, І. Дямко, М. Кармазин; Томко 45 ц.; М. Кузьо 35 ц.; по 25 ц.: Кош, Вовчак, К. Феценко, К. Болкович, П. Ризник, І. Огарик, С. Данильчук, Ева Кріль, Т. Вайда, М. Вансовяк, Г. Брелик, Кармазин, А. Кріль, П. Расевич, П. Паробок, А. Старовецька; дрібними жертвами 45 ц. Разом $11.50.

Присутній.

ДЖЕРЗИ, СИТІ, Н. ДЖ.

Для О. Кобилянської.

На зборах Жіночого Відділу Українського Демократичного Клюбу зібрано з імпрези $5, які вислано до Обеднання для письменниці Ольги Кобилянської.

БРОНКС, Н. Й.

Спільне свячене.

Заходами української церковної громади і сестринства Пр. Діви Марії в Бронкс, Н. Й., влаштованого в неділю, дня 19. травня б. р., в церковній салі спільне свячене. Крім традиційних церемоній промовляли представники всіх місцевих товариств, місцеві і позамісцеві одиниці та найстарші громадяни, котрих промови були перепліталі концертовими точками, як: соля, дуети скрипкові з фортепіяном і народні таньки. Було це правдиве родинне народне свято, на котрім обговорювано наші найпекучіші справи та ухвалено відповідні резолюції. Підчас свята присутні аж три рази складали свої добровільні датки, а то на місцеву церкву, визвольну боротьбу, „Рідну Школу" і матеріне тов. „Просвіту" в рідним краю. На бажання гостей говорив я про рідний край, а саме: про наше важке положення під всіми окупантами, теперішне матеріяльне положення та завдання таких наших установ як „Просвіта" і „Рідна Школа". На мій зазив зложили присутні на мої руки $8.31, які то гроші відіслано через Обеднання до рідного краю, а то на Рідну Школу $4.31, а на тов. „Просвіта" $4, що є доказом повного зрозуміння, свідомости і любови до свого народу й установ, які виховують великі кадри молодих піонірів і борців за волю свого народу.

А. Двораківський.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На допомогу українським студентам.

Бувшим ученикам Рідної Школи, які тепер вчаться за границею, прийшли з допомогою: І. Сенус $2; по $1: Анна Жеребецька, В. Бучко, М. Клос, П. Кобзар, І. Кадай, К. Грендус, Ю. Лотоцький, А. Сенус, К. Безпалко, І. Редчук; по 50 ц.: Е. Острів, С. Семків, С. Сварник, М. Лоік, П. Задорожний, Б. Ситників, Н. Козяр, М. Заяць, І. Кондрат, С. Сокіл, А. Башківський, Бродин, М. Сікорик; по 25 ц.: Рогович, Ф. Липка,, П. Ясінський, Мельник, Мрувка, Адамчук. — Разом зібрано $20, з чого вислано $15 телеграфічно. Оплата посилки 85 ц. На моїх руках осталося $4.15, які будуть долучені до дальшої збірки на згадану ціль. Гроші вислано до Загребу.

Анна Жеребецька.

ПРОЖЕНІТЬ ОТРУЮ З НИРОК І ПЕРЕСТАНЬТЕ ВСТАВАТИ НОЧАМИ.

Коли ви можете дістати за 35 центів незвичайно успішний і нешкідливий відживлювач і сечевий середник, який прочистить непотрібні виділини з нирок, отрую і кислоту, що вам тепер докучають, то пошо продовжувати вам дальше неспокійне спання через вставання в ночі. Тільки попросіть свого аптикаря за Gold Medal Haarlem Oil Capsules, одначе запевніться і дістаньте GOLD MEDAL, напрост з Гарлему в Голяндії. Інші признаки слабих нирок і подразненого міхура є біль у крижах, напухнення очей, корч в ногах, піт на долонях, некуча і недостаточна сеча. (5)

НЕ ОПУСТІТЬ ЦЕЇ НАГОДИ, ЩОБ ЗОБАЧИТИ ФІЛЬМУ
BLACK FURY
(ЧОРНА ЗЛІСТЬ)
Ця фільма представляє життя пенсильванійських майнерів. Кожна картина цеї фільми передає нам вірно, як живуть робітники у майнах.
У головних ролях виступають: Павло Муні, як Йосиф Радек і Карен Морлей, як Анна Новак. Ця фільма буде виставлена в суботу, неділю і понеділок, 25, 26 і 27 травня 1935 у таких театрах: 124
LOEW'S SHERIDAN — 12th St. & 7th Ave., New York
" COMMODORE—6th St. & 2nd Ave. (plus Love in Bloom)
" DELANCEY, at Suffolk Street " " " "
" YONKERS, South Broadway, Yonkers " " " "
" MT. VERNON, Mt. Vernon (plus Love in Bloom)
" 42nd Street, at Lexington Ave. " " " "

ШИФКАРТИ
на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх країн. Воготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.
ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО і ТЕЛЕГРАФІЧНО і видаємо на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО нелегальним легалізувати відповідно до нових законів.
ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласть, акти дарівизни, довжні скрипти і всі інші документи.
Продаємо ДОМИ та різні бізнеси по дуже пристутніх цінах.
Голоситься у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.
S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тутешньої місцевости, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду.

Це мабуть є одинокою причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки зайде потреба.

STEPHEN I. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bayonne 3-0340

ВИЙШЛА З ДРУКУ ТЕАТРАЛЬНА КНИЖКА
НЕЧИСТА СИЛА
ЗНАМЕНИТА КОМЕДІЯ в 4-ох ДІЯХ
Написав О. В. Рутковський.
В штуці виступає 7 мужчин, 3 женщини і парубки.
Ціна за примірник 35 центів.
Замовлення разом з належитістю слати до:
"SVOBODA."
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J (P. O. Box 346)

НОВІ НАЗВИЩА В ТУРЕЧЧИНІ.

У звязку з працями над великим словарем турецької мови, який має вийти ще в 1934 році, подали спис 400 назвищ, чисто турецького походження. В більшості ті назвища мають і якесь значіння. Знову велика частина тих назвищ зложена з двох слів, у яких одно все повторяється. І так „як" (білий) між тими 400 назвищами приходить 30 разів, „ай" (місяць) 20, „альп" (герой) 10 разів. Таксамо дуже часто приходить „бей" (пан), „кара" (чорний), „демір" (залізо) і т. д. Цікаве, що з тих 400 назвищ усього 25 є чисто жіночих, а решту можна вживати як для мужчин, так і для жінок.

ГРОМАДА, ЩО НАПИТАЛА СОБІ КЛОПОТУ З ЦИГАНАМИ.

Біля Рави Руської лежить містечко Потелич. Перед війною більшість громадян цього містечка, а навіть ті, що стояли при громадському проводі, пересиджували по коршмах і за чарку горівки робили все, чого лише від них захотів. До таких промахів громадської влади слід зачислити дозвіл замешкання циганської родини на громадському грунті в присілку містечка, зв. Клебани. Спершу Цигани не робили більших прикростей громадянам містечка, а якщо допускалися крадіжів, то робили це по сусідніх селах. Згодом почали повторятися не лише по сусідніх селах, але й поміж громадянами Потелича, а в 1934 р. приняли такі розміри, що громадяни присилка Клебанів, доведені до крайности, рішилися на самосуд, бо всі інтервенції в адміністраційних чинників були безуспішні. Вечором дня 23. серпня м. р. гурток молодих хлопців напав на Циганів, щоб їх настрашити за поробленні їм кривди. Цигани відповіли на те стрілами. Зчинилася бійка й один Циган, а саме Іван Назаревич, згинув на місці. Дня 5. квітня ц. р. відбулася в городському суді в Раві Руській карна розправа проти 15 молодих громадян, обвинуваченх у тому нападі. Після переслухання обвинуваченх і свідків судя оголосив присуд, яким засудив Потопляка Василя, Хміля Михайла і Куліевича Дмитра по одному році і 6 місяців арешту, Лосяновича Василя, Мацелка Андрія і Балуту Івана по одному році, Слотвінського Михайла, Грицака Андрія, Цьоха Івана, Предуна Василя, Грицака Миколу і Цьоха Петра по 10 місяців, всіх без припинення. Трох обвинуваченх увільнено. Всім засудженим почислено слідчий арешт.

ЯК ДОВГИЙ КОРІНЬ ПШЕНИЦІ.

Німецький учений Шульце досліджував довжину коріння ріжного роду рослин.

Він пускав на коріння легку струю води і, виполокавши, побачив, що коріння збіжжя багато довше, як ми собі уявляємо, бо доходить до 2.6 м. Для збирання поживи є на кожнім корінці малі волоски. Взяті корінчики, які розгалужуються в ріжні сторони. Коли зміримо всі ці розгалуження, то їх довжина доходить разом: до 250 метрів.

Коріння має ще на собі повно волосків. Їх є на кожній рослині коло 10 мільонів. Як звяжити, що один волосок є довгий коло 2 мілімєтри, то загальна довжина коріння пшениці разом з волосочками доходить до 20 кілометрів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХТО МАЄ ЗАМІР

того року купити електричну ХОЛОДИЛЬНО (Refrigerator), хай насамперед зголоситься до Сурми. Бажана справа

SURMA,
103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

МИХАЙЛО СТОЯКЕВИЧ,
УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИКАНТ
Доставляє музики на ПІКНІКИ, БАЛІ і всякі забави.
Родинні! Коли хочете почути старокрайових танців, як Коломийки, Тушалки, Козачка, або інших національних пісень, звертіться по пониженну адресу; а певність не пожалуєте. Так само граємо українські танці.
UKRAINIAN ORCHESTRA
178 Chamberlie Avenue,
Hightstown, N. J.

ВЗОРИ до вишивання, книжки, займаю взори альфабети; за 25 цт. Нитки D.M.C. дозим 50 цт. Канва № 4, 5, 6, або 7, ярд бо цт. Як набутти в Сурмі.
SURMA,
між 9-ою і 7-ою вулицею
103 AVE. A, NEW YORK CITY.

DR. M. SMITH
має свою канцелярію під ч.
234 E. 5th ST., NEW YORK, N. Y.
між 2-гою і 3-тою Евеню.
Години: 12—2; 5—7 пополудни.
Tel.: DRydock 4—2486.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір
В неділі після Служби.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12

НЕДУЖІ ЧОЛОВІКИ Й ЖІНКИ
ЛІКУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ

Забуреня крови, шкіри висипки, нервові недуги, цілковите ослаблення, нервове виснаження катар і хронічні чиряки, шашунок і инші жіночі недуги, відходові недуги, кровотоки, запалення нервів (неврайтіс) і хронічний гостець (ревматизм), сайтіка, ніс, горло, легені, відділ провід, ниркові недомагання й инші чоловічі й жіночі недуги лікую в швидкими й успішними висліди. Кали маєте якісь недомагання, що їх не розумієте, порадьтеся довірочно мене ще нині.
Екзамінація крови, лабораторії досліди, промині Х, спровища і щеплення.
Мої ціни умірковані.
ОГЛЯДИНИ Й ПОРАДИ БЕЗПЛАТНІ.
DR. L. ZINS
Поверх 25-літня практика.
110 East 16 ST. N. Y.
(між 4 Евеню й Ірвінг Плейс)
ГОДИНИ: від 9 рано до 8 вечір.
В неділі: від 9 рано до 3 пополудні.
ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.
St., Pittsburgh, Pa.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

СВІЙ ДО СВОГО!
Одинокий український погребник в околиці Перт Амбой і Картерет Н. Дж.
SAMUEL P. KANAI,
433 STATE ST. кор. WASHINGTON
PERTH AMBOY, N. J.
Телефон: P. A. 4-4646.
Чекаю обслуги. — Умірковані ціни.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(40)

Вміру того, як минав день, дівчата чулися щораз більше змученими скорою їздою. Вони теж терпіли від муки свідомости, що з ними роблено. Вони добре памятали той момент, коли Атеві й два інші Араби вдерлися вночі до їх шатра, заставили їх мовчати ріжними погрозами, а потім ограбили шатро та забрали дівчата з собою в пітьму.

Раз Наомі малощо з умучення не впала з коня. Ронда підіхала до неї на коні та схопила її. „Я вже більше цього не можу видержати", сказала дівчина. Ронда милосердилася над нею. Бо останніми часами Наомі була вже добра. Пригоди останніх днів немовби зовсім вилікували її з неприємної гордости.

Накінець Араби розложили табор, певні, що вони вже втекли перед усякою погонею. „Мені здається, що їх шейк зробив зле, коли казав нам узяти „бенати" з нами", сказав Ейад, киваючи головою в сторону дівчат. „Як взяти жінку чоловіків, чоловіки йдуть за тобою слідом і вбивають. Чи йому було замало, що ми забрали малу Долини Діяманів?"

„Алеж мапа писана мовою Англійців", сказав хитрий Атеві. „Я говорю по англійськи, але не вмію читати. „Бенати" прочитають мені малу. Крім цього ми не будемо робити їм ніякого лиха, і можемо на них гарно заробити. Ага, це пригадує мені, Айаде: я бачив, що ти кидав на них оком".